

Sutherland K (2017) On representing autism and the altruism of self-reflexive writing. TEXT Journal, Vol. 21, Issue Special 38. DOI: 10.52086/001c.26846

Bespreking :

Abstract:

“Auto-etnografische verhalen over ziekte en beperking worden vaak geschreven met de lezers in het achterhoofd, met wederzijdsheid als engagement, en waarin de verteller zichzelf aanbiedt als gids in de ontwikkeling van de ander. Terwijl zelf-reflecterende verhalen erg helend kunnen zijn voor de schrijver, nodigen ze de lezer ook uit om te reflecteren over de persoonlijke levensthema’s om een verandering in het eigen denken teweeg te brengen. Zelf-reflecterend schrijven wordt zo een belangrijke tool voor een opkomen voor je eigen belangen en een uitdaging van de status quo. Schrijven op een persoonlijk niveau maakt het voor de lezer mogelijk om zich in te leven in de schrijver en er zich mee te verbinden. Het kan nuance brengen in de weerstand voor inzichten en verdieping brengen op begripsniveau, wat niet zo gemakkelijk kan bereikt worden met traditionele teksten.”

Door het schrijven van een verweven autobiografisch-etnografisch verhaal, geef je betekenis aan het leven in een culturele context. Je eigen verhaal wordt verbonden met het verhaal van de ander. Hierdoor kan de lezer op een empathische manier naar jouw leven kijken en tegelijk een kritisch denken ontwikkelen tegenover de samenleving die hij met je deelt. Door vanuit je kern te spreken, verschijnt tegelijk een vorm van onbaatzuchtigheid naar iemand anders toe. De lezer wordt uitgenodigd waarde te ontdekken in de verschillen tussen hemzelf en jou. Via narratieve empathie ontstaat een verbinding tussen jullie die helend is omdat “in helende verhalen jij, de gewonde verteller, en de gewonde lezer deel worden van dezelfde figuur”. Al deze verhalen vormen puzzelstukken van de levensmozaïek en versterken de wortels die het leven voedt.

Het zijn verhalen die een aanvulling zijn op wat binnen de geneeskunde nog steeds primeert: klinische verslagen en wetenschappelijke artikels. Maar recent ontluikt er iets dat van grote meerwaarde is: de narratieve geneeskunde. Het gaat om verhalen die andere manifestaties van ziekte of beperking tonen dan diegene die meetbaar zijn. Deze verhalen omsluiten de brede ervaringen die ook met ziekte of beperking gepaard gaan. Bijvoorbeeld ervaringen rond werken, relaties, emoties, zelfbeeld, ontregeling,... krijgen spreekruimte, daar waar ze in de traditionele geneeskunde als stille vennoten op het achterplan verdwijnen.

Elke mens is belichaamd én deel van de wereld. Het lichaam is de taal waarin de wereld zich aan iemand toont. Het lichaam is niet zomaar een voertuig waarbinnen iets abstracts als de rede in die wereld beweegt. Door beleefde ervaringen te vertellen, kan die verbondenheid tussen lichaam en geest terug zichtbaar worden. Zo tonen ze nuances in het kijken naar autisme en de wazige grenzen in de conceptualisering, identificering of pathologisering ervan. “Want zolang het niet echt begrepen wordt, grijpt men naar stereotypen en metaforen (Susan Sontag)”. Ook Andrew Solomon verwondert zich over de vraag of ‘autisme niet een vreemd gebied is tussen bestaande structuren als ziekte, beperking, verschil en identiteit’, omdat doorheen de tijd omschrijvingen ervan evolueerden, al dan niet met een beschadigend effect. Laat gewoon ambivalentie toe, stelt hij, want dat vormt de basis van leren en groeien. Ze toont de complexiteit van de menselijke natuur.

“Tegelijk wordt door erover te schrijven verdriet geheeld, coherentie gevonden en het eigen verhaal herschreven”. Om vanuit een gewonde verteller een gewonde heler te worden. Zo beschrijft Katie Sutherland Juliet’s *community gardens* ook als een verhaal waarin zij anderen kon helpen, door eerst kracht in zichzelf te vinden. Door zichzelf eerst naar een goede plaats te brengen.

Want door eerst je eigen, unieke situatie te onderhandelen, creëer je ruimte voor anderen om te reflecteren, en kan met de woorden van Andrew Solomon “recht gedaan en anderen uitgenodigd worden om de mensheid te herdenken”.